

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku J. D. i M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 czerwca 2012 r.,

zażalenia wnioskodawczyni M. R. na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 30 listopada 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 27 września 2011 r. oddalił odwołania M. R. i J. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z dnia 27 stycznia 2011 r. obejmującej zainteresowanego J. D. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o świadczenie usług u płatnika M. R. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację płatnika składek M. R. od tego wyroku, jako wniesioną po terminie wynikającym z art. 369 § 2 k.p.c. Za bezskuteczny uznał wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku zgłoszony w dniu 27 września 2011 r. po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Okręgowy ustnie do protokołu przez aplikanta radcowskiego działającego z upoważnienia radcy prawnego reprezentującego M.

R. W ocenie Sądu Apelacyjnego, z art. 466 k.p.c. *a contrario* wynika, że prawo ustnego złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem nie przysługiwało stronie reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, jeżeli zaś strona nie zażądała skutecznie sporządzenia uzasadnienia wyroku w terminie tygodniowym od ogłoszenia jego sentencji, to termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia (art. 369 § 2 k.p.c.). Termin do złożenia pisemnego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 27 września 2011 r. upłynął w dniu 4 października 2011 r. W rozpoznanej sprawie strona nie zażądała skutecznie sporządzenia uzasadnienia wyroku z uzasadnieniem, w konsekwencji termin do wniesienia apelacji upłynął w dniu 18 października 2011 r. Apelacja została wniesiona w dniu 31 października 2011 r. To, że Sąd pierwszej instancji uznał wniosek o uzasadnienie wyroku za skuteczny i w dniu 24 października 2011 r. uzasadnienie wyroku zostało doręczone pełnomocnikowi ubezpieczonej, który w dniu 31 października 2011 r. wniósł apelację w imieniu M. R., nie miało wpływu na bieg terminu do wniesienia apelacji i sankcji przewidzianej w art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c.

W zażaleniu M. R. domagała się uchylenia postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, zarzucając naruszenie art. 87 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji RP polegające „na wyjściu przez Sąd Apelacyjny poza dopuszczalne granice wykładni, skonstruowaniu normy nieprzewidzianej przez ustawodawcę i oparcie rozstrzygnięcia na tej normie”, art. 466 k.p.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że przepis ten uniemożliwia pełnomocnikowi profesjonalnemu złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku ustnie do protokołu rozprawy publikacyjnej, art. 328 k.p.c. w związku z art. 466 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, iż pełnomocnik wnoszącej zażalenie nie złożył skutecznie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, a także art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c. przez wydanie orzeczenia bez wyjaśnienia w stopniu wystarczającym podstawy prawnej rozstrzygnięcia, art. 369 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz art. 369 § 2 k.p.c. i art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. przez ich zastosowanie pomimo braku przesłanek.

Podniosła, że w postępowaniu zwykłym strona lub reprezentujący ją pełnomocnik może złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku do protokołu posiedzenia wyznaczonego w celu jego publikacji, gdyż art. 328 § 1 k.p.c. nie zawiera żadnego ograniczenia w tym względzie. Zdaniem skarżącej, interpretacja art. 328 k.p.c. w związku z art. 466 k.p.c. nie może prowadzić do uznania, że pełnomocnik reprezentujący stronę w postępowaniu odrębnym z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie ma uprawnienia do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku do protokołu posiedzenia publikacyjnego. Ograniczenie tego rodzaju musiałoby wynikać wprost z treści przepisu lub dać się z niego wywieść przy uwzględnieniu celu i systematyki spornej regulacji. Przyjęty przez Sąd Apelacyjny sposób wykładni językowej oraz wykładni logicznej art. 466 k.p.c. *a contrario* nie uwzględnia dyrektyw wykładni systemowej oraz celowościowej, co prowadziło do ustalenia niewłaściwego znaczenia przedmiotowej normy prawnej i nieuprawnionego jej rozszerzenia. Z tego punktu widzenia dokonana przez Sąd Apelacyjny interpretacja art. 466 k.p.c. pogarsza sytuację procesową strony działającej przez profesjonalnego pełnomocnika w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w stosunku do sytuacji procesowej takiej strony w postępowaniu zwykłym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z zasadą pisemności procesu cywilnego, czynności procesowe stron podejmowane są w formie pisemnej (art. 125 § 1 k.p.c.), chyba że kodeks pozwala na ich podjęcie w innej formie, a w szczególności ustnie na posiedzeniu sądu. Takie wyjątki zostały przewidziane w art. 505⁸ k.p.c. – przewidującym możliwość zgłoszenia przez stronę wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku również do protokołu bezpośrednio po jego ogłoszeniu oraz w art. 466 k.p.c., zgodnie z którym pracownik lub ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić w sądzie właściwym ustnie do protokołu powództwo oraz treść środków odwoławczych i innych pism procesowych. Regulacje te niejednakowo określają uprawnienia stron; w postępowaniu uproszczonym ustny wniosek o sporządzenie uzasadnienia może być skutecznie zgłoszony przez

obecnego podczas ogłaszania wyroku pełnomocnika strony, czego nie przewiduje się w toczących się przed sądem sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego. W tych sprawach omawiane uprawnienia przyznano tylko stronom działającym bez adwokata lub radcy prawnego. Wynika to wprost z art. 466 k.p.c., bez potrzeby dodawania, że odrębności tego postępowania ustanowione zostały w celu ułatwienia prowadzenia spraw sądowych stronom słabszym w stosunku do występującego po drugiej stronie pracodawcy lub organu ubezpieczeń społecznych. *A contrario* zatem, prawo do ustnego zgłoszenia w sądzie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem nie przysługuje stronie reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego; przepis ten nie dotyczy pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005 r., I PZ 44/04, OSNP 2006 nr 1–2, poz. 16). Fachowe zastępstwo nie uzasadnia odformalizowania reguł dotyczących czynności procesowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2000 r., I PKN 579/99, OSNAPIUS 2001 nr 15, poz. 488).

Mając to na względzie, Sad Najwyższy orzekł jak sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).